

821(477)'06

P-31

121

Петро Петро

Родичі
сонця

Петро Ребро

Родичі
сонця

Поезії

РАДЯНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК
КИЇВ — 1961

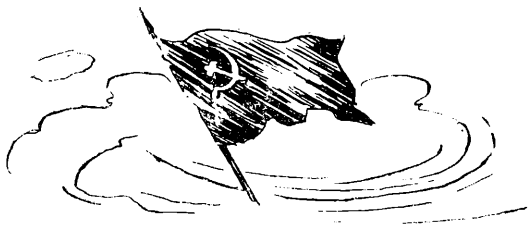
Провідною темою нової збірки поезій Петра Ребра «Родичі сонця» є тема трудового подвигу радянських людей на заводах і колгоспних ланах.

Особливо рельєфно з його поезій постають образи земляків автора — запорізьких сталеварів.

В розділі «Я їхав в армію служити» поет дає картини навчання і побуту радянських воїнів.

В ньому, як і в творах, навіяних закордонними враженнями, голосно звучить заклик до дружби всіх народів світу в їхній спільній боротьбі за мир.

Поезіям П. Ребра властиві простота, ширість, часом легкий добродушний гумор.

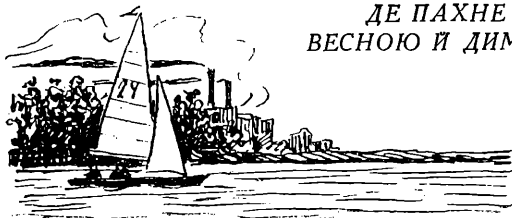
РІДНИЙ ПАРТІЇ

Я б, можливо, писав
лиш про зустрічі, дружбу, любов,
Про травцю в росі,
про безхмарне, синіюче небо,
Але де б не поїхав,
куди б по землі не пішов,
Все тебе прославля,
все нагадує, рідна, про тебе.

Чуєш? Степ мій співає —
колосся важуче гойда,
Ти від меж-ланцюгів
його груди навіки звільнила.
Чуєш? Дніпр мій шумить —
це тобі він подяку склада,
Бо це ти його, рідна,
служити народу навчила.

Виростають міста,
як мое Запоріжжя, ясні,
Дніпрогеси нові
найбуйніші приборкують ріки.

*І супутники — в небі,
і в садах — солов'ї голосні
Славлять, рідна, тебе,
твою силу і мудрість велику.
Твоє горде ім'я
ми в безсмертя несе́м, як несли,
Воно в пісні звучить,
на міжзоряній сьє ракеті.
Вірю я, що діждусь того часу,
коли
Буде славить тебе
все живе на планеті!*

ЗАПОРІЖЖЯ

Хто побачить тебе хоч на мить,
Запоріжжя,
Той не може тебе не любить,
Запоріжжя,
Твої стяги — заграви,
Твої вулиці слави,
Твоїх гордих людей, Запоріжжя.
Твої щогли у далеч пішли,
Запоріжжя,
Твої труби до неба сягли,
Запоріжжя,
Твоя сталь, ніби пісня,
Прославляє Вітчизну,
Прославляє наш край — Запоріжжя.
Ти — володар усіх моїх дум,
Запоріжжя,
Я любитиму вічно твій шум,
Запоріжжя,
І вогні Дніпрогесу,
Що відбились у плесі,
Мов медалі за труд, Запоріжжя.

РОДИЧІ СОНЦЯ

Сталевари мої, горда слава дніпровського краю,
Ваша праця — то подвиг, то заспів майбутньому
дню.

Сталь сама у печі не народиться зроду, я знаю,
І не досить для цього руди чи, приміром, вогню.

Навіть рук найсильніших для цього, їй-право,
замало:

Що ті руки, якщо тільки піт вони знали рясний.
Треба волю для цього, до того ж міцнішу металу,
Треба справжнє натхнення і розум для цього
ясний.

А до всього ще душу красиву і сонячну треба,
Бо безчесній душі не підкориться світлая сталь.
І не вродять хліба, і не злине супутник у небо,
Й Дніпрогеси не встануть, щоб щедро осяяти
даль.

Сталевари мої, богатирське прославлене плем'я,
Ваші очі орлині і помисли ваші дерзкі.
Відчуваю, що з вами міцнію й росту з кожним
днем я,

Бо я з вами земляк, а ви — родичі сонця близькі.

* *
*

Спасибі, доле, що нам судила
У цьому краї пізнати світ.
Спасибі, нене, що ти навчила
Дзвінкої мови з дитячих літ.

Спасибі, рідні простори-ниви,
І вам, любисток і мак-видяк.
Я тим багатий, я тим щасливий,
Я тим горджуся, немов юнак,

Що ви є в мене!
А ще є друзі;
Є місто, котрому я — мов син,
Є височенні тополі в лузі
І жито, сяюче від росин.

Є сиві кручі, що Дніпр голубить,
І є пісні. Та які ж пісні!
Хто їх полюбить, той не розлюбить
І не зречеться і на вогні.

Живи ж і здрастуй, мій краю отчий,
Де хліб — мов сонце, повітря — мед,
Де кожен другий — коваль чи зодчий,
Де кожен третій —
в душі поет.

СТАРИЙ СТАЛЕВАР

*Сталеварові «Дніпроспецсталі», Герою
Соціалістичної Праці Михайлові Яки-
мовичу Бойку.*

Йде сивобровий чоловік,
У вуса усміхається...
Біля вогню він цілий вік,
Вогонь же з дужим знається,

Підків не гне, щоправда, він,
Та лиха в цім не відає,
Бо ж сам мартен десятки змін,
Мов з рівним, з ним бесідує.

Не вміє красно говорить
Ще й на базік він гримає,
Що сталь у того «пригорить»,
Хто язика не стримує.

А сам всю душу в труд вклада,
Й не перебільшу, звісно, я:
В його руках проста руда
Стає металом-піснею.

Коли ж пізніше стане сталь
Машинами, верстатами,
Про душу світлу, мов кришталь,
Вона усім співатиме.

РАНОК У МІСТІ

Хтось на сході підсвічує хмарку,
Десь невидимі птиці ячать...
Виповзають трамваї із парку,
Розганяючи сон, дзеленчать.

На шліфовані смужечки колій
Впали краплі роси, наче ртуть.
А на обрії темні тополі
Пізні зорі по небу метуть.

Шарудить перший лист під ногою —
Це вже осінь свій знак подає.
Дніпрогес голубою дугою
Із туману, мов спалах, встає.

Вітер з поля повіяв духмяно,
Хлюпа запахом хліба до віч...
Прокидайсь, моє місто кохане!
За тобою я скучив
за ніч.

* *
*

Ні, ти не знаєш добре України,
Якщо на Запоріжжі не бував,
Де небо — то від хвиль дніпрових синє,
То, наче мак, червоне від заграв;

Де на весь світ співає колосками
У січах кров'ю зрошена земля;
Де кожен дім і міст, завод і камінь
Народу силу й велич прославля.

МОЛОДИЙ МАЙСТЕР

Він ще юнак, а стане біля печі —
В багатиря відразу вироста.
Дихне на повні груди молодечі,
Розправить плечі —
хлопець варить сталь!

Клекоче піч, огнем у вічі бризка,
На сіру роботу іскрами стріля,
А він, мов дома, ходить зовсім близько,
Лиш іноді обличчя затуля.

Вже піт біжить струмочками на плечі,
І спина у підручного болить,
А майстер, знай, чаклує біля печі,
Жартує:— Не забули посолить? —
Ще мить — і піде сталь сліпучо-біла,
Дзвінка, як пісня, чиста, мов кришталь...
На хлопців глянь, щоб стало зрозуміло,
Як починає гартуватись
сталь!

* *

*

Розливсь Дніпро... Ну, справді, море!
Не хвилі грають, а вали!
Гуртом берізки білокорі
Знічев'я в воду забрели

Та й зупинились біля клена,
Тремтять, назад шукають брід,
Бо, виявляється, студена
Вода у квітні, наче лід.

А поруч — дуб в Дніпро, у піну
Іде, ламаючи лозу,—
Йому і море по коліна,
Якщо берізки поблизу!

* *

*

На Запоріжжі сади цвітуть...
Ти ще не бачив дніпровських весен?
Хоча б на тиждень до нас прибудь —
Постій над водами Дніпрогесу,

Сходи в завод — біля хлопців стань,
Узнай, як варять метал у домні,
І в очі цим чародіям глянь,
Потисни руки, шорсткі, невтомні.

Пройдись проспектом, що ми його
Іменням Леніна звем по праву,
Візьми до серця оцей вогонь,
Оці сузір'я, оці заграви,

І ти найкраще відчуєш тут,
Де вітер пахне весною й димом,
Що значить пісня, що значить труд,
Що значить — місто моє любиме!

СЛОВО ПРО РОБІТНИЧІ РУКИ

*Старому більшовику, запорізькому
робітникові О. О. Мальцеву.*

Я розмовляв з старим більшовиком...
Я відчував: минуле і майбутнє
В його житті злились... А за вікном —
Цехи заводів дихали могутньо.

Заграви били в Хортицю крилом,
Кричали пароплави на причалі,
Високі крани карту зір вивчали...
Я розмовляв з старим більшовиком.

Я бачив очі, що назустріч внуку
Всміхались, по-юнацькому ясні.
І раптом погляд мій упав на руки,
Робочі руки, жилаві, міцні.

На них рубці глибокі від багнета.
Вугілля дріб я бачу на руках,
Обпечених пожегаром кулемета
І тричі обморожених в снігах.

Минуть не дні — нехай минуть сторіччя,
Та не забуде людство час, коли
Ці славні руки, руки робітничі
Над світом прапор Жовтня підняли.

ЧИТАЮЧИ «ПОЛТАВУ»

«Тиха украинская ночь»...
Будь славне, Пушкінове слово!
Читай сто раз — і хоч не хоч,
Не можеш втриматись:— Чудово!

Мов дивний, сонячний мотив,
На серце слово це лягає.
Чи хтось бандуру зачепив
І та бринить — не замовкає?

Чи вишні то в саду шумлять,
Що скоро матимуть намисто?
А чи на вітрі лопотять
Струнки тополі білим листом?

На світі є немало див.
Одне із них — це слово, знаю.
Мов дивний, сонячний мотив,
Воно на серце нам лягає,

Бере за душу молоду.
Немов у спеку до криниці,

До цих рядків я припаду.
Але чи ж можна їх напитися?

У цій поемі чарівній
Поета серце лунко б'ється:
Це ж він Україні дорогій
В коханні щиро признається!

ГОРЬКИЙ В ЯЛТІ

Вітер зривався і бризкав на груди,
Сяло обличчя в солоній росі.
Море сміялось навколо, а люди —
Тяжко стогнали в ярмі на Русі.

Став ти, замріявшись... Бачив крізь далі
Бурі прийдешні, великий прибій...
Саме таким на стрімкім п'єдесталі
Нині стоїш ти у Ялті ясній.

Хвилі на берег несуть прохолоду.
Небо, як очі твої, голубе.
Чайки віщують хорошу погоду.
Море — сміється.

Вітає тебе!

ВІТЧИЗНІ

Буду у битві смілим,
В праці — поти проллю,
Ніч над листочком білим
Висиджу — недосплю,
Висиджу — недолежу
Й винайду, далєбі,
Слово, яке належить
Тільки одній тобі.

Труднощів не злякаюсь,
Втому переборю,
З ворогом розквітаюсь,
З громом поговорю,
Вирву, добуду щастя
В праці, у боротьбі,
Серце відкрию навстіж —
Тільки одній тобі.

Гори пройду і ріки.
Треба — пройду світи,
Тільки б була навіки
Вільна й щаслива ти,

Тільки б ти в хату кожду
Миру несла весну.
Знай, так любити можна
Тільки тебе одну.

ПРО ЩО ЖИТА
ШУМЛЯТЬ

* *
*

Здрастуй, стіл, домашній мій верстаті!
Ти пробач, що я змінив тебе
На полів мереживо картате,
Тихі зорі, небо голубе.

Там, у полі, на широкім лузі,
У степу, що маками розцвів,
Цілий рік моя трудилась муза
Між моїх чудових земляків.

Подивись — вона красива стала.
Там під ноги їй стелився чебрець,
Їй рум'янець сонце накладало,
Обвівав духами вітерець,

Коси вимив теплий дощик літа.
І якщо на пальцях мозолі,
Значить, буде муза працьовита,
Значить, буде пісня від землі.

МОЇЙ ЗЕМЛІ

Над усе я люблю
Твої запахи-чари!
Серед поля стою.
Чуєш серця удари?

Вже рум'янок зацвів.
Братик очі примружив.
Сонях голову звів:
— А, це ти, милий друже.

Жито никне до ніг,
А рілля — аж духмяна.
Так, здавалося б, ліг
І обняв, мов кохану.

Я припав би лицем,
Рідна земле, до тебе.
... Пахне степ чебрецем,
А чебрець пахне степом...

Без гучних вельми слів
І щасливий без тями,

* * *

*

Був мій батько — коваль.
Був мій дядько — коваль.
Як захочуть, найскладнішу,
Було, викують деталь.

Аж гуде молоток,
Сипле іскри в куток.
І лопати, і трійчата,
І підкови будуть в строк!

Кожен знав їх в селі.
Йшли старі і малі.
Всіх вітали передзвоном
Музиканти-ковалі.

Був мій батько — коваль.
Був мій дядько — коваль.
Червонію, що не вмію
Жодну викувати деталь.

* * *

*

Із гордим радісним лицем
Ти йдеш із поля, і волосся
Ще пахне в тебе чебрецем,
Вітрами, простором, колоссям...

Така ж, така ж, як і колись.
Лиш ніс кирпатий в ластовинні,
Та очі неба напились —
Ще кращі стали, сині-сині.

Я йду — й не соромно мені
Тебе стрічати, трудівнице.
Я не гуляв. Я теж ці дні
Трудивсь на совість, як годиться,

Щоб теж із радісним лицем
Іти до тебе, і волосся
У мене пахло чебрецем,
Вітрами,

простором,

колоссям.

ХЛІБ

Ви чули, як пахне, як дихає хліб?
Не той, що в печі нарум'янивсь вогнем,
Не той, що приносите ви з магазину,
І навіть не той, що ми друзям гостинно
На білих, м'яких рушниках подаєм.

А той, що лиш тільки-но зв'язаний в сніп,
Чи з краю у край — скільки око сягає —
Лежить у валках золотих, досягає,—
Ви чули, як пахне, як диха цей хліб?

Мов музика дивна, чудесна, любима,
Доносить дихання цих свіжих хлібів,
Забутих кострів білі цяточки диму,
Далекої дівчини лагідний спів,

І запах тих рук, що трудились у полі
Від ранку до ночі — матусиних рук,
І порох стежок, що водили до школи,
Й старих молотарок густий перегук,

І трунок найперших цілунків на сніі,
І все, чим ти жив, і болів, і любив,—

Мов музика дивна, чудесна, безцінна,
Доносить дихання цих свіжих хлібів.

Цю пісню степів Батьківщини моєї
Я б слухав і слухав на протязі діб!
Він нашою рідною пахне землею,
Наш добрий, насущний,
наш сонячний хліб!

* *

*

Довіку нам в душі носити це.
Ось-ось народиться весна...
Неначе довгі, срібні китиці,
Бурульки звисли до вікна.

Сніги, проміннями покльовані,
Веснянкуваті і рябі.
Чимсь неймовірно розхвильовані,
Кричать сороки на вербі.

Вже рідним чимсь (можливо, маками?)
З полів повіяли вітри.
Вже в хаті судьбами ніякими
Ніхто не вдержить дівтори.

Летять у сніг, неначе олово,
Дзвінки краплини із-під стріх...

І лізуть, лізуть вірші в голову,
Немов весна збудила їх.

* * *

*

Люблю вас, рідні ниви й далі!
В цім признаюсь, як на духу...
Мерщій дорожні причандалля
Безладно кину на шляху.

Я попрошу у діда косу
Ще й помантачу — раз і два.
Як розмахнуся — бризнуть роси,
Впаде до ніг густа трава.

Оце сінце! І що із того
(Коли виспіває кісся),
Що від роси штани вологі
Й від поту мокра майка вся!

Все ширше ручка! Більші гони! —
Іду степами навпростець...
А сонце сушить піт солоний
І гладить м'язи вітерець.

ВЕСІЛЛЯ

В дворі сусідинім у розпалі весілля.
Найменшу доньку заміж видають.
П'ють хлопці (чи не з горя?) буйне зілля.
Дівчата (чи не з заздрощів?) не п'ють.

Та всіх вітають палко молодята,
А гості всі бажають щиро їм,
Щоб щастя й мир жили у їхній хаті,
Щоб дітвори у них був повен дім.

Цим побажанням — ні кінця ні краю.
І я, звичайно, разом з усіма
Того моїй сусідочці бажаю,
Чого собі бажа вона сама,—

Здоров'я, щастя, злагоди і сина,
А молодому (бачу, не стерплю)
Скажу, щоб він любив свою дружину.
Лиш не скажу, що... я її люблю.

Зустрінеш скрізь — на урожайних нивах,
У світлих класах, в заводських цехах.

А ви — йдете у шапочках яскравих.
Ламаючись, простуєте удаль...
Мені не жалко подошов, їй-право,
Мені святої молодості жаль.

Це ж тільки в вас удень і вечорами —
Одне заняття — мляво терти брук.
Не пахнуть ваші кучері вітрами,
Не жди тепла від ваших білих рук!

І очі в вас не світяться весною,
І в голові — ні прагнень, ні бажань;
Повз вас життя проходить стороною
В огні заграв і райдугах світань.

Тож хочу вам сказати прямо: хто ж ви,
Куди йдете ви в наші славні дні?
Те, що стерплять товстючії подошви,
Того несила витерпів мені.

Дівчата милі, час за розум браться!
На вас чекає рідна сторона.
Бо що людина у житті без праці?
Це — птах без крил,
це — колос без зерна!

КАЖАНИ

У літній день чи в теплий день весни,
Коли лє сонце золоте проміння,
Висять, зібгавши крила, кажани
В кутку, де тінь, де більше павутиння.

Нещасні, сліпоокі кажани!
Чи ж довго ще триватиме ваш сон цей?
На біса ваші крила, раз вони
Не помагають линути
до сонця!

ЯБЛУКО

В нім — рожевість сонця весняного,
Буйні соки щедрої землі,
Звабний запах вітру польового,
Пісня, що співають журавлі.

В ньому — рос травневих прохолода,
Скромний гімн буденному труду.
В ньому — ніжні погляди і врода
Дівчини,
що в цім була саду.

* *

*

Ходить вечір — нюхає фіалки,
Наливає соками плоди...
По стежках, знайомих добре змалку,
Ти бредеш, не знаючи куди.

Ледве встигши пил з обличчя змити,
На побачення подружки мчать;
А тобі ще нікуди спішити,
А тебе ще нікому стрічать.

Вечір...

Хмарку молодик голубить.

Солов'їв з десяток залилось...

Ще тебе ніхто, ніхто не любить.

Але серцем чуєш ти:

ось-ось...

Віниччя, про тебе хто напише?
Кучеряве, пахнуче, густе...
Ти мені вітрами весен дишеш,
Ти мені нагадуєш про степ.

А було — у полі десь матуся.
Я ж, погравшись з хлопцями в війну,
В віниччя зелене заберуся,
Там спочину, там же і засну.

Мати прийде. Перший син — із саду,
Другий — із колбуду прибійжить,
Третій, знає, у густім, крислатім,
У зеленім віниччі лежить.

На руках мене внесе до хати
І накришить хліба в молоці.
Починаю за столом куняти,
Засипаю з ложкою в руці...

Дивно це, але й тепер, їй-право,
Мені сниться часом на зорі
Віниччя зелене, кучеряве,
Що, мов ліс, у нашому дворі...

Я ІХАВ В АРМІЮ
СЛУЖИТЬ

* *
*

Я їхав в армію служити.
Відходив поїзд від вокзалу.
Мені «прощай» ти не сказала,
Руки не стиснула в ту мить.

В ту мить далеко ти була.
Стривожена й нервова трошки,
В десятім класі біля дошки
Про тангенс, може, річ вела...

Я твердо вірив — час мине
(А через те й журився мало),
І ти, хоча й не проводжала,
Зате стрічатимеш мене.

Це краще, ніж коли, буває,
Дівчина хлопця проводить,
А через рік, чи два, чи п'ять
Його не вийде
зустрічати.

* *
*

Знаю, добре долати кряжі й перевали,
коли пісня над нами — мов крила орлині,
А в солодкі хвилини коротких привалів
теплий лист написати коханій дівчині.

Знаю, добре з коліна стрілять по мішені,
Що ніколи-ніколи не буде живою;
Добре милої фото носити в кишені,
Щоб була вона всюди і завжди з тобою.

Добре йти навесні польовими шляхами
з побратимами вірними дружно у ногу.
Дуже добре, коли тебе будять ночами
лиш учбові тривоги.

В АРТИЛЕРІЙСЬКОМУ ПАРКУ

Звівши жерла проти вітру,
На повірці ніби, в ряд
Став поважно полк гармат
Підходящого калібру.

Мов заслухавсь у тривозі,
Насторожився на мить:
Звідки порохом чадить?
Хто стає там на дорозі?

Ти, гармато, прохолонь,
Бо лиш вчора з полігона,
Де ми з ходу, із розгону
Розвернулись і — вогонь!

Добре наш тримавсь рощот,
І наводчик діяв сміло:
Тільки тріски полетіли,
Де був «танк» і «вражий дзот».

Насторожившись, мовчать,
Строго в ряд стоять гармати...
Є чим ворога стрічати!
Є у нас кому стрічати!

НА САПУН-ГОРІ

Сапун-гора, Сапун-гора...
Біліє лезо обеліска...
Здається, чути крик «ура»,
І люто б'ють гармати близько.

І вже в просторах степових,
Здається, кров ю пахне гостро,
І від ударів бомбових
Увесь здригається півострів;

Здається, дим обняв весь світ,
Залізо гнеться, в'януть маки,
Мов глина, кришиться граніт,—
Лише солдат іде в атаку,

В огні смертельнім — не вмира,
Іде вперед несхибно, вперто...
Сапун-гора, Сапун-гора —
Ворота нашого безсмертя.

ВИСОТА 222,2

Висотка двісті двадцять два і два...
На карті це — всього лиш два кружальця.
Та нам вона дорогу закрива
І кулі сипле — не висовуй пальця.

А нам наказ — узяти висоту.
І, окопавшись, жде сигналу рота.
Вперед!

На гору кам'яну, круту
Йде штурмом наша матінка-піхота.

Я мчав щосили вгору, я летів,
Коли ж упав, спіткнувшись, під рукою
Намацав гільзу — свідок давніх днів,
Далекий та живий учасник бою.

І уявив, як в дні війни солдат,
Можливо брат мій, штурмував висотку.
Тут він лежав зі зв'язкою гранат,
Дав довгу чергу, натягнув пілотку

І вгору!..
Міни б'ють іще лютіш,

І кулі ще несамовитіш свищать.
Здалося — сопка у сім раз крутіш,
Здалося — сопка в разів десять вища...

Та він — пройшов!

І я встаю, іду,
Повзу, здираюсь, обливаюсь потом.
Повинен,
мушу взяти висоту,—
Які ще в нас попереду висоти!

ПЕРЕКУР

Над рядами — «Ластівка-каساتка».
Курява — аж очі забива.
Мокрі спини. Обважніли скатки.
Став мішок вагою пудів з два.

Скільки кілометрів одмахали!
Вдаль доріжка в'ється, наче шнур...
І тут раптом пронеслося шквалом
По колоні слово: «Перекур!»

Перекур! І руки потяглися
До тугих кисетів тютюну.
І димки угору повилися,
І розмови, жарти — так, що ну!

Не курю я.
Олівець з кишені
Я дістану, тонко застружу.
На звороті битої мішені
Я про друзів вірші напишу.

Напишу по-ширості, як можу,
Про їх думи, широту натур,
Про їх службу, дружбу їх хорошу
Та, між іншим,
і про перекур.

ЛИСТИ

— Пошта! Пошта!— Листоношу
Оточив весь батальйон.
Той поважно ділить ношу:
— Вам привіт, а вам — поклон!

Багатьом листи вручили
І, як видно по всьому,
Від далекої дівчини
Лист прийшов не одному.

Ось солдат чита — не дише,
І від ніжних, теплих слів
(Що то мила йому пише?)
Аж ледь-ледь почервонів.

Другий фото розглядає:
Не дівчина,— красота!
Третій же стоїть, зітхає:
Знов нема йому листа.

Ех, коли б дівчата знали,
Як листів чекають в нас,
То, напевне б, нам писали
Кожен день,
та ще й не раз!

ОДА ПІЛОТЦІ

Ти пілотку носив? Ну їй право ж, це здорово!
Хто придумав її — певне, був голова.
Відпочити приляжеш — годиться під голову.
Піде дощ — так і вуха вона закрива.

Треба — склав і в кишеню поклав, наче хустку.
Як помнеш — об коліно розгладиш за мить.
А приїдеш додому, в колгосп, у відпустку —
Хлопці в чергу стають, щоб її поносить.

Ще ж до всього легенька й сидить вона хвацько.
Пожовтіє від сонця — ще краща стає...
Не соромся ж ти оди, пілотко солдатська,—
Ти достойна її
за служіння своє.

* *
*

Наче гуси — намети в ліску
На галявині прибраній, чистій...
Грають сурми зазивно, врочисто —
Починається день в городку.

Сім годин. Всі завмерли в строю,
Акуратні, помиті, побриті,
І готові і цей день прожити
В навчанні, у труді, у «бою».

А ведмідь вигляда з глушини,
Вбік розсунувши віття кошлате...

Хочеш стати в шеренгу, кудлатий?
Тоді дозвіл візьми в старшини!

СУРМАЧ

Завидна доля в сурмача.
Я певен, кращої немає:
Він полк на зорці піднімає,
Він сонце піснею стріча.

Почувши клич його, завжди
Спішу в строю зайняти місце,
Де справа — хлопці-запоріжці,
А зліва — друзі з Кабарди.

Я стану в стрій, примкну багнет,
Плече в плече. До ліктя лікоть.
А сурма гучно буде кликати,
Вести і звать мене:— Вперед!

Лише вперед!.. Хотів би й я,
Щоб так, як сурма, закликала,
Живила душу, надихала
Солдатська пісенька моя,

Щоб сяло слово, мов кумач,
І воїн брав з любов'ю книжку...
Щаслив, хто може, як Малишко,
Сказати:
— Я між них — сурмач!

* *
*

В. Горновичу

Ну, що ж, прощавай, Володько,
Точніш — лейтенант запасу.
Здамо старшині пілотки,
Пожовклі від сонця й часу.

Здамо свої автомати,
До друзів зайдім в намети...
Обидва, як є, солдати,
Обидва — в душі поети.

Виходить, позаду служба.
І довга вона й коротка.
Скінчилась... А наша дружба
Не має кінця, Володько.

Скупі на ласкаве слово,
Обіймемося по-братськи...
Будь славно, сім'я військова
І дружба міцна солдатська!

* *

*

«ЗІС» глухо тормозом ляснув,
В поросі став золотому.
Знає шофер без пояснень:
Додому!

В кузов жбурляю пожитки.
Мить — і я сам уже в ньому.
Стукну в кабінку — і швидко
Додому!

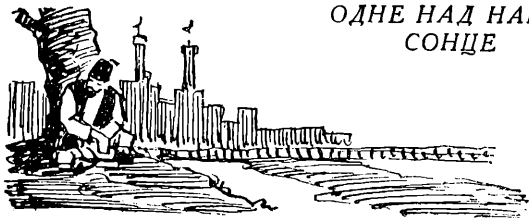
Люто машина скакає,
Зникла відразу утома.
Серце стукоче-співає:
Додому!

Вітер приніс із Грузеньки
Запахи хліба й соломи.
Жайвір спустився низенько:
Додому!

Вишні, мов зграйка дівчаток,
Яблуні в цвіті густому

Радо вітають з-під хати:
Додому!

Кузов ще я не залишив,
А вже в селі всім відомо:
Солдат повернувся Ребришин
Додому!

ТУРЕЦЬКОМУ БЕЗРОБІТНОМУ

Стамбул у відчаї погрожує небу —
Сокири-півмісяці в вись підніма.
Є, турку, півмісяця власного в тебе,
А сонця, я бачу, нема.

Сидиш під каштаном, до всього байдужий,—
Не молишся більше, не смокчеш кальян.
Що скажеш хазяїну? Адже він дужий.
Що скажеш аллаху? Він теж, мабуть, пан.

Робота була... Не робота, а щастя
(Ще й нині сверблять мозолі на руках).
Тепер же в кишені нема ні пістра
І жодної іскри надії — в думках.

Яка тут надія! Сидять просто неба
Ще сотні таких безробітних. Питьма...
Є, турку, півмісяця власного в тебе,
А сонця, я бачу, нема.

Стамбул, 1958

«ПИЙТЕ КОКА-КОЛА!»

Сяяли вікнами банки чужі,
Мчали в «лінкольнах» боси,
А турок ходив — продавав ножі,
Старий, напівголий, босий.
Всякий проходив — його минав,
Лиш миготіла навколо,
На кожному кроці реклама бучна:
 Пийте кока-кола!

Мовчки обходив кіоски старий.
Він ще не снідав зранку.
Де вже тут пити напій нудний
З присмаком валер'янки!
Йому б кусень хліба чи молока
(Дома — дружина квола...)
А звідусіль реклама гука:
 Пийте кока-кола!

— Який же він добрий, заморський пан!
Давши собі свободу,
Золото тягне за океан,
А нам пропонує воду.

Те, що цей пан у робочих взяв.
Не повернуть ніколи:
Кров із нас п'є він, а ви, мовляв,
Пийте кока-кола!

Турок ходив, продавав ножі,
Старий, напівголий, босий.
На банки чужі і на фірми чужі
Дививсь непривітно, косо.
Стискаючи ніж, одвертався од вогнів,
Мов очі йому кололи
Заморського пана реклами гучні:
Пийте кока-кола!

Стамбул, 1958

ЧОМУ СТОГНУТЬ КАРІАТИДИ

Не секрет — тут прекрасні види...
Тільки чом же у ніч безсонну
Тяжко стогнуть каріатиди
Біля храму Ерехтійону?

В синім небі зірки, як рибки.
Море здалеку — мов картина...
Тільки чом же в сліпого скрипка
Гірко плаче, немов дитина?

В дивнім сьйві бучні палати...
Глянеш збоку — ну, рай та й годі!
Чом же має трудар Еллади
На вечерю лиш хліб та воду?

О зрадливі, прекрасні види!..
Хочу знать, чом у ніч безсонну
Тяжко стогнуть каріатиди
Біля храму Ерехтійону...

Може, знову сестру згадали,
Що у Лондоні скніє, бідна?

«ХОРОШО»

Промінням усмішок облитий,
По древніх землях я ішов,
І всі мені на знак привіту
Кричали дружно: «Хорошо»!

І всюди слово те звучало,
Як пісня миру і життя,
Бо слово те одне вміщало
Усі найкращі почуття:

І радість зустрічі, і щастя
В братерстві жити сотні літ.
Воно звучало то як «здраслуй»,
То як «свобода», «мир», «привіт».

І ми гадали вечорами,
Бо невідомо нам було:
Якими дивними шляхами
Це слово в Африку прийшло?

Чи теплий вітер без спочинку
Його примчав з-під веж Кремля,

НА МОГИЛІ ПОЛЯ ЕЛЮАРА

Промінь до плит доторкнеться і тане.
Квіти горять у росі, наче жар.
Тужно шепочуть листаті каштани:
Поль Елюар, Поль Елюар...

Скільки любові у серці носив він,
Світлих чуттів, нерозгаданих чар!..
Чуєш, шепочуть дівчата красиві:
Поль Елюар, Поль Елюар...

Щедро людей зігривав він піснями,
Сіяв у душі слова, мов янтар,
Мріяв про мирну лазурінь над нами
Поль Елюар, Поль Елюар...

Серце віддав він вам, люди і трави,
Птиці і сонце, що лється з-за хмар.
Ось чому в вас буде жити по праву
Поль Елюар, Поль Елюар...

Париж, 1958

* *
*

Над річкою Бердою хиляться верби.
Травнева пороша стежки замела.
Співа соловейко, співа... Ось тепер би
Мені до свого завітати села!

Привіт, земляки, сівачі і доярки!
Я скучив за вами, я з вами, я ваш!
Хай райдуги встануть над нами, як арки,
Хай хмарка, як вершник, сідає на кряж.

Хай сонце сія — аж засліплює очі,
Цілує в обличчя моїх земляків
І в руки робочі,

що темної ночі

Нсуть мені в пригорщах розсипи слів.

Прислухаюсь — пісня тріпочеться в тиші,
Здається, з покосів війнуло тепло...

У пишно-убогім

величнім Парижі

Я згадую рідне

маленьке село...

Париж, 1958

ЦЕ БУЛО В БРЮССЕЛІ

Було це, пам'ятаю, у Брюсселі,
У павільйоні нашім, певна річ.
Ясним чолом сягаючи до стелі
І злегка очі мружачи веселі,
Над морем жвавих, збуджених облич
Стояв із бронзи вилитий Ілліч.

Віч-на-віч із планетою всією,
Стояв він, кепку стисши у руках,
До чесних — добрий, з щирою душею,
До ворогів — з ненавистю своєю,
Яка не раз у них вселяла страх,
Яка не раз їх спопеляла в прах.

А люди йшли у павільйон потоком...
Я бачив: перед пам'ятником цим
Спинився негр, хлопчина чорноокий.
Він мовчки гладив п'єдестал високий
І у задумі, поглядом німим
Про щось блавав, щось говорив із ним.

Про що повідав Іллічу хлопчина?
Про те, що в голод втратив він сім'ю?

Про те, що дим встилає небо синє,
Що знову в горі мила батьківщина?
А чи про те, що доленьку свою
Він здобувати думає в бою?

Не знаю... Тільки пам'ятаю очі,
В яких палали захват і любов,
Та руки негра, жилаві, робочі,
До сонця звичні й до труда охочі,
Та черевики геть без підшов —
Не стільки їхав хлопець, скільки йшов.

Оце і все. А люди йшли потоком,
Палацом нашим вражені ясним.
За мить і негр, хлопчина чорноокий,
Що мовчки гладив п'єдестал високий,
Сховався у цьому натовпі людським.
І більше я не зустрічався з ним.

Не зустрічавсь... Але, їй-право, й нині
Стоїть цей хлопець у моїх очах.
Так, буде вільна в нього батьківщина,
Якщо у серці носить цей хлопчина
Навіки рідний образ Ілліча
І з ним своє майбутнє зустріча!

У ЦЕНТРИ АНТВЕРПЕНА ПАМ'ЯТНИК Є

У центрі Антверпена пам'ятник є.
Признатись, не знаю і сам я,
Чому так хвилює він серце моє,
Як цвях, мені вривавсь у пам'ять.

Мов зараз я бачу: на нім юнаки
(Хтось добре із бронзи їх вилив).
Один замахнувся вже кистю руки —
Ось-ось її кине щосили,

А другий у муках нелюдських стражда,
Позбувшись руки. І здається,
Що з рани його не студена вода,
А кров пламеніюча лється.

Біжить вона цівкою, падає вниз,
Дзюрчить — мов легенду шепоче...
Був замок на березі Шельди колись,
Похмурий, чорніший від ночі.

І жив у тім замку старий багатій.
Мав суден добрячих чимало.

Радів несказанно обставині тій,
Що десять синів виростало.

Коли ж помирав, заповів багатій:
— Хай всьому господарем буде
Той син, який перший по смерті моїй
Рукою торкнеться до суден.

Сказав — і помер він. А дев'ять синів,
Які на цю хвилю чекали,
Штовхаючись, лаючись, до кораблів,
Немов навіжені, помчали.

Один лиш, десятий, затримавсь на мить
І з жахом подумав: спізнився!
Не буде він флотом тепер володіть.
Не буде! І тут він схопився,

Сокирою руку собі відрубав
І, впавши у кров, ледве чутно
Ту руку жбурнути слугі наказав
На палубу ближчого судна.

Брати повернулись, сердиті і злі.
Ховать не схотіли старого.
Узяв однорукий собі кораблі,
А їм не дісталось нічого...

Давно ті брати повмирали в злобі.
Не знайдеш і тріски від суден...

Навіщо ж,
жадобо наживи,
тобі
Поставили пам'ятник
люди!?

Антверпен, 1958

ЗАПОРІЖЖЯ — ЛАХТІ

Трудящі фінського міста Лахті обрали братом свого міста індустріальне Запоріжжя.

Стоїм ми на мирній вахті,
І радісно серцю знати,
Що в фінському місті Лахті
Є друзів у нас багато —

Дівчата голубоокі
І хлопці русявочубі,
Що мрії у них високі,
Що пісня їм завжди люба,

Що хочуть трудитись чесно,
Дружити бажають щиро,
Щоб квітли незмінно весни,
Щоб сяяли зорі миру.

То ж, дружбо, міцній в віках ти
На зло кровожерним війнам!
Міста Запоріжжя й Лахті —
Брати трудові,
надійні.

Хельсінки, 1958

* *

*

Ні, ні, не треба крові,
Проклятих війн — не треба.
В наш вік, їй-право, люди,
Про війни й думать гріх.

Одні над нами зорі,
Одне над нами небо,
Одне над нами сонце,—
Воно зігріє всіх.

Вантажник із Стамбула,
Фелах із-під Каїра,
Робітники з Парижа,
Брюсселя і Афін
Бажають дітям щастя,
Бажають сонця й миру
Усім-усім народам
Усіх-усіх країн.

Буяй, чудесний цвіте!
Ясне майбутнє в тебе.

Потиснем, браття, руки —
Нам жить віки дано.
Одні над нами зорі,
Одне над нами небо,
Одне над нами сонце,—
Зігріє всіх воно.

ПЕТРО РЕБРО

Петро Павлович Ребро народився 1932 р. в с. Білоцерківка, Запорізької області, в родині колгоспника.

1953 р. закінчив Запорізький педагогічний інститут і був призваний до лав Радянської Армії.

З 1956 року працює в пресі.

Перший свій вірш надрукував у піонерській газеті «Зірка» в 1946 р., а з 1949 р. друкується в журналах і альманахах.

У 1955 р. у видавництві «Радянський письменник» вийшла перша книжка поета «Заспів».

Потім вийшли: книга поезій «Вітер з Дніпра» («Молодь», 1957), збірка сатири і гумору «Проти шерсті» («Радянська Україна», 1958), книжки для дітей «Сонечко», «Чому заець косоокий» (1958), «Найсмачніші огірки» (1959). В результаті поїздки поета за кордон з'явилась книга нарисів «У сусідів по планеті» (1960). Поставлені також дві п'єси П. Ребра — драматична поема «Любов сильних» (написана у співавторстві з В. Захаровим) та лірична комедія «Де тополі шумлять про любов».

П. Ребро член КПРС.

З М І С Т

Стор.

Рідній Партії	3
-------------------------	---

ДЕ ПАХНЕ ВЕСНОЮ Й ДИМОМ

Запоріжжя	5
Родичі сонця	6
Спасибі, доле	7
Старий сталевар	9
Ранок у місті	11
Ні, ти не знаєш добре України	12
Молодий майстер	13
Розливсь Дніпро...	14
На Запоріжжі сади цвітуть	15
Слово про робітничі руки	16
Читаючи «Полтаву»	18
Горький в Ялті	20
Вітчизні	21

ПРО ЦО ЖИТА ШУМЛЯТЬ

Здрастуй, стіл, домашній мій верстат	23
Моїй землі	24
Був мій батько — коваль	26
Із гордим радісним лицем	27
Хліб	28
Довіку нам в душі носити це	30
Люблю вас, рідні ниви й далі	31

Ребро Петр Павлович

Родичи сонця. Стихи.

Издательство «Радянський письменник»

(На украинском языке)

Редактор М. І. Ігнатенко

Художник Б. В. Розанов

Художній редактор К. І. Золотарьова

Технічний редактор Н. В. М'ясківська

Коректор О. Я. Лазебна

